

शालेय शिक्षण विभागाची संरचना (प्रशासकीय विभाग व विविध संचालनालय) व त्यांची कार्यपध्दती

केंद्रप्रमुख परीक्षा पात्रता निकष

1. जिल्हा परिषद सेवेतील प्राथमिक शिक्षक ज्याने बीए/ बीकॉम /बीएससी ही पदवी मान्यताप्राप्त विद्यापीठातून किमान 50% गुणासह उत्तीर्ण केली आहे
2. शिक्षण सेवक कालावधी वगळून पदवीनंतर अखंड सलग सेवेचा किमान तीन वर्ष अनुभव
3. वयाची कमाल वयोमर्यादा **50 वर्षे**

या तीनही पात्रता पूर्ण करणारा शिक्षक केंद्रप्रमुख पदासाठी पात्र आहे

केंद्रप्रमुख पेपर क्रमांक एक

बुद्धिमत्ता व अभियोग्यता. (100 प्रश्न -100 गुण) वेळ 1 तास

अभियोग्यता गणितीय चाचणी तार्किक क्षमता, वेग आणि अचूकता, भाषिक क्षमता इंग्रजी, भाषिक क्षमता मराठी, अवकाशीय क्षमता, कल, आवड, समायोजन आणि व्यक्तिमत्व इ.

बुद्धिमत्ता -आकलन, वर्गीकरण, समसंबंध, क्रमश्रेणी, तर्क व अनुमान, कूटप्रश्न, सांकेतिक भाषा, लयबध्द मांडणी इ.

पेपर क्रमांक दोन -शालेय शिक्षणातील नियम अधिनियम व शैक्षणिक नवविचार प्रवाह (100 प्रश्न 100 गुण)

उपघटक १ : भारतीय राज्यघटनेतील शिक्षण विषयक तरतूदी, बालकांशी संबंधित सर्व कायदे, योजना व अद्ययावत शासन निर्णय (10 गुण 10 प्रश्न)

अ) भारतीय राज्यघटनेतील शिक्षण विषयक तरतूदीची (कलमांची माहिती (अद्ययावत दुरुस्त्यांसह)

ब)बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ व सदर अधिनियमातील महाराष्ट्र राज्य नियमावली २०११ (अद्ययावत दुरुस्त्यांसह) विश्लेषण : बलस्थाने व अडचणी

क) बाल हक्क संरक्षण कायदा २००५ - बाल संरक्षण आणि सुरक्षा - चालू भय आणि चिंता

ड) विद्यार्थी लाभाच्या विविध योजना (केंद्र व राज्य शासन) व शिष्यवृत्ती

इ)विशेष गरजा असणाऱ्या व अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी विविध योजना

उपघटक २ : शिक्षण क्षेत्रात काम करणाऱ्या प्रमुख संस्था/संघटन व त्यांचे कार्य (10 गुण 10 प्रश्न)

UNICEF, NCERT, NUEPA, NCTE, CCRT, TISS, TIFR, Homi Bhabha Center of Science Education, RTE, EFLU, MPSP, MSCERT, MIEPA, SISI, DIECPD, राज्य आंग्लभाषा इ.

**उपघटक ३ : माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर (प्रात्यक्षिक)
(15 प्रश्न 15 गुण)**

- अ) इंटरनेटचा प्रभावी वापर
- ब) शाळास्तरावर विविध माहिती भरणे
- क) शासनाच्या उपलब्ध Portal वरील माहिती वापरासंबंधीचे ज्ञान (SARAL, U-DISE)
- ड) संगणक वापराविषयीचे ज्ञान
- इ) माहितीचे विश्लेषण
- फ) शाळास्तरावरील अंदाजपत्रक व हिशोब

**उपघटक ४ : अभ्यासक्रम व मूल्यमापन, अध्ययन-अध्यापन पध्दती.
(15 प्रश्न 15 गुण)**

- अ) पूर्व प्राथमिक ते बारावी पर्यंतचा अभ्यासक्रम
- ब) अध्ययन निष्पत्तीतील उणीवा
- क) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन व पूरक मार्गदर्शन
- ड) प्रश्न निर्मिती (स्वाध्याय) कौशल्य : ASER, NAS, PISA
- इ) प्रगत अध्ययन-अध्यापन शास्त्र
- फ) निकालासंबंधीची कामे

उपघटक ५ : माहितीचे विश्लेषण मूल्यमापन (20 प्रश्न 20 गुण)

- अ) प्राप्त माहितीचे विश्लेषण
- ब) शासनाच्या विविध पोर्टलवरील माहितीचे विश्लेषण करता येणे
- क) ASER, NAS, PSM चाचण्या, शाळांचे निकाल यामाहितीचे विश्लेषण करता येणे.

ड) संप्रेषण कौशल्य : समाज संपर्काची विविध साधने

उपघटक ६ : विषयनिहाय आशयज्ञान आणि सामान्यज्ञान, इंग्रजी विषयाचे आशयज्ञान.(15

प्रश्न 15गुण)

अ) मराठी, गणित, विज्ञान, इंग्रजी, भूगोल, इतिहास माध्यमिक

आ) स्तरापर्यंत विषयांचे ज्ञान

ब) चालू घडामोडी विशेषतः शैक्षणिक बाबी

क) क्रीडा विषयक घडामोडी.”